

Tips van en voor Haza-21 v.3 Goederen

**Verzameld door
Marianne Teunis**

Mocht u in dit bestand iets tegenkomen dat niet klopt of niet werkt,
wilt u het dan even aan mij doorgeven per e-mail?
Dan kan ik het in een volgende versie aanpassen.
mjteunis@hetnet.nl

Artikelnummer

Met [F1] kan bij [Artikel] een nieuw record worden ingevoerd. Je krijgt dan in eerste instantie de tabel met uitsluitend de bestaande artikelnummers en na [Esc] de volledige tabel waar je dan met [Insert] een artikelnummer kunt toevoegen.

Bezit

Via de tabel Bezit kun je o.a. Percelen en Gebouwen tot één groep koppelen. Daarbij kan een Bezit uit meerdere Percelen en/of Gebouwen bestaan, maar kan een Perceel of een Gebouw ook tot meerdere Bezitten behoren. Deze groepering staat los van de onderlinge ontstaansrelaties.

Een Bezit is in principe bedacht om de bezittingen van een (rechts)persoon te kunnen groeperen en daarover een rapport te kunnen maken. Via het rapport [Historisch overzicht van een bezit] kan dat zelfs automatisch worden gegenereerd.

Een Bezit kan ook voor andere doeleinden gebruikt worden, bij voorbeeld om alle percelen en gebouwen behorende tot een bepaald goed te koppelen. Het is dit ook goed bruikbaar om de historie van een bepaalde plek vast te leggen, met bij voorbeeld als naam het huidige adres. Alleen moet je die percelen en eventueel de gebouwen wel zelf koppelen. Met het rapport [Historisch overzicht van een bezit] kun je dat dan prima op papier zetten.

Bouwtekening

In het gegevensscherm van een gebouw kun je bij [bouwtekening] een bouwtekening maken van een getekend grondvlak.

Ga naar [Databases], ga naar [Bouwtekening] en kies [Insert]
Geef een naam [Enter] - cursor gaat naar het gele vlak.

Complex

Bij goederenvermeldingen van complexen is het niet mogelijk een gebruik in te voeren. De reden is, dat een complex uit een grote diversiteit van percelen, gebouwen en rechten kan bestaan, met verschillende soorten gebruik. Maar dat is geen probleem, omdat in de tijd gezien het gebruik gelijk blijft totdat in een volgende goederenvermelding een ander gebruik is ingevuld. Dus moet je minimaal één individuele goederenvermelding aan een perceel of gebouw koppelen. En eventueel een volgende zodra het gebruik anders wordt.

Coördinaten

In de tabel [Data] [Overige bestanden] [Plaats] open je een plaats en dan kun je kiezen voor [Standaard coördinaten en postcode]. Je krijgt dan een controleschermpje met de gewenste plaats. Als je voor [ja] kiest, worden de coördinaten vastgelegd in het record. Met optie [Op de kaart] kun de plaats op Google Maps tonen.

Op www.plaatsengids.nl kun je veel informatie vinden over plaatsen.

Copyright

Om bij het uitprinten van een kaart de vermelding "copyright Hans van der Zanden" te wijzigen kun je onder [Systeem] [Systeembestanden] [Rapportdefinities] bij de rapportnaam Legenda dit gegeven wijzigen.

Eigendom

Als je een goed hebt waarvan je alleen een aankoop hebt in bijv. 1700, dan blijft die koper vermeld staan als eigenaar, ook nog in bijv. 1900. In een dergelijk geval kun je gebruik maken van de velden [Van] en [Tot]. Dan echter geen data met voor of na want dan is het weer een open einde. Dus bijvoorbeeld: [Van] r1800 en [Tot] r1830.

Filteren

Gebouwen met persoon als betrokkene

Je hebt de volgende [F2] filters in de tabel [Gebouw/graf/vaartuig]:
[met een bepaalde persoon als betrokkene]

Hiermee selecteer je gebouwen die aan goederenvermeldingen via persoonsvermeldingen aan 1 te selecteren persoon zijn gekoppeld. Hierbij wordt de tabel [Betrokken persoon zoeken] getoond met als automatische selectie alleen de personen die zijn gekoppeld aan gebouwen.

Uit deze tabel kun je 1 persoon selecteren.

[met favoriete personen als betrokkene]

Hiermee selecteer je gebouwen gekoppeld aan goederenvermeldingen die via persoonsvermeldingen aan favoriete personen zijn gekoppeld. Hierbij moet je vooraf de gewenste personen favoriet maken.

Kadasternummers

Om een bepaalde groep sectienummers te selecteren, bijv. de kadasternummers. tussen 10 en 220 moet je een trucje toepassen:

- Filter de kadastrale nummers < 220 in de gewenste sectie en plaats.
- Verander met [wijzig alles] de sectieletter in een niet bestaande sectie, bijvoorbeeld Z.
- Filter nu de kadastrale nummers > 10 in sectie Z.
- Voer de gewenste bewerking uit.
- Filter daarna weer de sectie Z.
- Wijzig alles weer naar de oorspronkelijke sectieletter.

Percelen (binnen een complex) met een recht

Om te filteren op percelen binnen een complex, met een recht, kies je:

Selecteer Perceel waarvoor geldt:

->Complexen waarvoor geldt: ->Goederenvermeldingen waarvoor geldt: Soort gelijk aan R
(Die "Soort gelijk aan R" kun je met [F1] selecteren als Recht, waarna het programma de interne waarde R laat zien in het filter).

Gebouw

Gebouw met etages

Flats/appartementen, zou je voor elke woonlaag als een gebouw op dezelfde plek kunt tekenen. Ter onderscheid zou je in de omschrijving 1e, 2e, 3e woonlaag/etage kunnen opnemen. Verder kun je misschien nog iets doen met het bouwplan (met verschillende hoogte). Dit moet net zoiets zijn als graven, die ook 3-diep kunnen zijn, alleen ga je nu de lucht in.

Gebouwen met een naam

Alle gebouwen met een bepaalde naam kun je terugvinden in de tabel [Data] [Huisnaam].

Gebouw omzetten naar perceel

Conversie van een gebouw naar een perceel gaat in twee stappen.

Bij een gebouw kies je eerst via het context menu [Omzetten naar traject], waarna je in het detailvenster de Soort wijzigt in de gewenste laag.

Huis met bewoners

Vanaf een Gebouw-record kan met de knop [Print detailblad] een rapportje worden geprint inclusief de hoedanigheid van de bewoners. Met [Ctrl] [p] kan een kort rapportje "Huis met bewoners" worden geprint, ook met die hoedanigheid.

Koppelen aan personen

Persoonsvermeldingen gekoppeld aan een gebouw zijn bedoeld voor "het bevolkingsregister", dus voor de bewoners. Het is binnen het onderdeel een stapje verder dan alleen het vermelden van een adres en woonplaats.

Bij goederenvermeldingen leg je via de gekoppelde persoonsvermeldingen de eigenaren en gebruikers (=hoofdbewoners) vast. Niet alle inwonende kinderen etc.

Op het detailblad gebouw worden beide soorten vermeldingen gemixt weergegeven. Bij de rapporten Historie van panden per straat en Historie van bezit worden alle de vermeldingen via de goederenvermeldingen getoond.

Op het detailscherm Gebouw heb je dan ook aparte tabbladen voor Gebruikers en Bewoners.

Reden vervallen

Om de redenen van ontstaan of vervallen aan te passen moet je met [F1] of [F2] in dergelijke velden (met gele achtergrond) een lijst oproepen met alle in dat veld ingevulde waarden. Samenvoegen kan hier niet, maar je hebt in die velden in het tabelvenster wel de [Zoek en vervang] functie ter beschikking, als je eerst op die kolom sorteert.

Verplaatsen bewonersvermelding

Bewonersvermeldingen die verplaatst moesten worden naar een ander gebouw moet je selecteren via het tabblad [Persoonsvermeldingen]. Hierin staan echter ook de persoonsvermeldingen die aan een goederenvermelding zijn gekoppeld. De kans bestaat nu dat dat je zo'n vermelding 2x selecteerd (1x indirect via goederenvermelding en 1x via persoonsvermelding).

Dit los je op door op het tabblad Persoonsvermeldingen via de Lay-out functie de kolommen "Woning of graf" en "Goederenvermelding" zichtbaar. Zo kun je eenvoudig zien of de vermelding rechtstreeks aan het gebouw is gekoppeld of via een goederenvermelding.

Georefereren

Georefereren naar de actuele RD-coördinaten is in twee gevallen noodzakelijk:

1. Als je de minuutplans van meerdere kadastrale gemeenten wilt samenvoegen.
  2. Als je het minuutplan wilt projecteren op Google Maps.
-

Goederenvermelding

Naam

In de goederenvermeldingen kan het veld [Naam] automatisch worden overgenomen uit het veld Omschrijving van het betreffende gebouw, perceel, complex, recht of hypotheek als die naam niet is ingevoerd. Dit gebeurt wel of niet afhankelijk van de parameter Goederen_Naam.

Deze parameter kan op ieder gewenst moment worden veranderd, waarbij die naam wordt overgenomen of weer gewist (tenzij die naam zelf was ingevuld, afwijkend van de omschrijving,

---

Grid

Het grid is het onzichtbare raster waarop de hoekpunten worden geplaatst (in v.2: schaal), dus om meer of minder nauwkeurig te kunnen tekenen. Het gekozen grid staat onder op de statusbalk, evenals de actuele laag.

Je kunt in Haza-21 v3 ieder willekeurig raster instellen, met een minimum van 1 meter.

Google maps

- Het is nu mogelijk om van een kaart rechtstreeks een bitmap-afbeelding (.bmp) te genereren. Daarbij kun je zelf de gewenste grootte en resolutie kiezen. Deze afbeelding kun je dan eenvoudig in iedere gewenste publicatie opnemen.
- Sinds de versie van oktober 2010 was het mogelijk om eigen kaarten op Google Maps te projecteren. Die versie bleek destijds echter problemen op te leveren bij grote kaarten. Daarom is toen de vorige versie weer teruggezet en die nieuwe versie beschikbaar gesteld onder de naam "Flexpoint-hazamaps.exe".

Met de versie van 8 augustus 2012 leek het probleem opgelost, althans waren er tijdens het testen geen problemen meer met grote kaarten gevonden. De functie om eigen kaarten op Google Maps te projecteren zat weer in de standaard versie.

Toch ging het bij enkele gebruikers weer fout en verdween het programma zodra de achtergrond kaart werd geopend. Na lang zoeken is eindelijk de echte oorzaak gevonden, niet de grootte van de kaart bleek het probleem, maar de aanwezigheid van "geneste" enclaves (dus een enclave binnen een andere enclave).

Handleiding

Zie www.hazagebruikers.nl. Op de pagina van de Gebruikersgroep Limburg staat onder Documenten een te downloaden verhaal over kaarten tekenen.

Een beginnershandleiding kaarttekenen kunt u vinden op de site van Marianne Teunis:
<http://home.hetnet.nl/~marianneteunis/index.htm>

Huidig adres

Daarmee wordt bedoeld het adres zoals dat heden ten dage bekend is. Als dit adres zou wijzigen dan moet je het ook in je perceel wijzigen. Als het goed is hangt aan je huidige adres het huidige kadastrale nummer met daaraan een perceel dat in de loop van de eeuwen opgegaan is in, en ontstaan is uit. Als je dan een rapport genereert op basis van het huidige adres [Uitvoer] [Standaard rapport goederen] [Historisch overzicht van percelen per straat], krijg je een prachtig overzicht van de veranderingen gedurende de periode van invoer. Wat kwam erbij wat viel er van af enz. Panden die niet meer bestaan hebben dus ook geen huidig adres want als het goed is, is er maar één pand in jouw plaats met een bepaald adres.

Het is dus de bedoeling om bij alle huizen die ooit op de plek van een huidig adres hebben gestaan, dat huidige adres in te voeren. Het rapport geeft dan een historisch, chronologisch, overzicht van die huizen per huidig adres. Dit staat dan geheel los van eventuele ontstaansrelaties tussen de huizen onderling. Het is eigenlijk alleen voor dit overzicht bedoeld, en dan met name om die plek het voor de huidige generatie eenvoudig te kunnen terugvinden.

Voor percelen is er een dergelijk overzicht, met name bedoeld voor gebruikers die meer over de percelen dan over de gebouwen hebben vastgelegd. Er bestaat geen koppeling tussen percelen en gebouwen anders dan impliciet door de geografische ligging en expliciet door het huidige adres. Er is ook (nog) geen overzicht dat beide overzichten combineert.

Invoer

Nen-kaart

Bij het invoeren van een Nen-kaart kun je een getal invullen bij [Schijnnauwkeurigheid opheffen] Welk getal dit moet zijn, moet je experimenteel uitvinden. Hoe groter de waarde voor de afronding, des te groter zal de kans zijn dat hoekpunten samenvallen, maar des te onnauwkeuriger wordt het resultaat.

Invoer vanuit Excel

Sake Wagenaar beschreef de stappen die nodig zijn voor het importeren van OAT-gegevens uit een Excel bestand:

De voorbereiding in Excel is cruciaal voor een succesvolle import. Probeer de procedure eerst uit in een nieuwe, lege database!

Vorbereiding importbestand

1. Maak een Excel-bestand met exact dezelfde kolomindeling en kolomnamen als de tabel met regels in het invoerhulpmiddel 'OAT kadastrale gemeente'. Ik heb hier wel een voorbeeld van.
2. Plak je eigen gegevens in de juiste kolommen. Zorg daarbij ook dat op iedere regel de kadastrale gemeente en de sectie zijn vermeld. Er zijn nog wel wat punten om op te letten, maar die laat ik korthedshalve achterwege.
3. Sla dit bestand eerst op in Excel-formaat (mocht de import niet helemaal goed gaan, dan kun je altijd terug naar dit bestand, om het te verbeteren).
4. Sla het bestand daarna op als tekst, met tab als scheidingstekens (met Opslaan als ...).
5. Hernoem het bestand daarna in de Windows Verkenner, zodat het de extensie 'TAB' krijgt in plaats van 'TXT'.

Vorbereiding in Haza-21

6. Ga naar Data / Invoer hulpmiddelen / OAT kadastrale gemeente.
7. Voeg met de Insert-toets de kadastrale gemeente(n) toe waarvoor je gegevens wilt importeren. De namen moeten exact overeenkomen met die in het importbestand.
8. Voeg per kadastrale gemeente op het tabblad Secties ook de relevantie secties toe.

Uitvoeren import in Haza-21

9. Ga naar het tabblad Regels.

10. Kies met de rechtermuisknop voor Import / Records toevoegen, selecteer als formaat het Standaard Data Formaat, selecteer vervolgens als bestandstype Tab Separated Values, zoek het juiste bestand op en klik op Openen. Als het goed is wordt nu je bestand ingelezen.
11. Controleer op het tabblad Regels of de import het gewenste resultaat heeft opgeleverd. Je ziet alleen de regels van de kadastrale gemeente en sectie waar je op dat moment in zit. Let o.a. op of alle kolommen die gevuld waren zijn meegekomen. Let er daarbij o.a. op of getallen goed zijn geïmporteerd.

Omzetten naar Goederen-tabellen

12. In het eerste scherm van de invoerhulp kun je via de knop Functies kiezen voor Converteren naar Goederen-database. Er worden nu percelen, personen, goederenvermeldingen en persoonsvermeldingen gegenereerd.

Nabewerking

13. Er zal vast nog het nodige opgeschoond moeten worden.
Als de naam van een persoon op verschillende manieren is geschreven, komt die persoon bijvoorbeeld meerdere malen voor in de tabel Personen. Je kunt deze echter met de standaardmethode van Haza-21 samenvoegen (Control-S).

Invoer vanuit Excel (met aanvulling van Henk de Kleijn)

Importeren OAT regel vanuit excell bestand naar Haza:

Het is inderdaad mogelijk om OAT-regels uit een Excel-bestand te importeren. Ik heb dat drie jaar geleden gedaan. Hieronder beschrijf ik de stappen die daarvoor nodig zijn. Ik kan niet garanderen dat het meteen helemaal goed gaat. Ik heb indertijd wel wat moeten experimenteren om de gegevens goed over te krijgen. De voorbereiding in Excel is cruciaal voor een succesvolle import. Probeer de procedure eerst uit in een nieuwe, lege database!

A. Maak een nieuwe "Proef" database aan.

1. Ga naar Data / Invoer hulpmiddelen / OAT kadastrale gemeente
2. Voeg met de Insert-toets de kadastrale gemeente(n) toe waarvoor je gegevens wilt importeren. De namen moeten exact overeenkomen met die in het importbestand.
3. Voeg per kadastrale gemeente op het tabblad Secties ook de relevantie secties toe.
4. Ga naar Tabblad regels en vul een vijftal verschillende regels in met OAT gegevens van verschillende percelen, zodanig dat alle mogelijke velden ingevuld zijn dus ook polderlasten en bebouwde en verwijzingsgegevens.
5. Klik op rechtermuisknop en kies exporteren, kies vervolgens "Standaard Data Formaat". Kies bij: "Opslaan in" de plaats waar je het bestand wilt opslaan en "Bestandsnaam" de naam die je het bestand wil geven "Opslaan als" TAB, Tab Separated Values De gegevens worden nu geëxporteerd

B. Excell bestand:

6. Ga naar excell, kies "Openen" en kies bij bestandstype "alle bestanden" en zoek en open het betreffende bestand. Er volgen 2 vragen die je met Ja en OK beantwoord. De "Wizard tekst importeren" volgt: Stap 1. Kies voor gescheiden en klik op volgende Stap 2. Kies als scheidingsteken "Tab" en klik op volgende Stap 3. Kies "Standaard" en klik op voltooi. Het Excel bestand verschijnt met de juiste indeling van de kolommen en de gewenste gegevens. Sla een kopie van dit bestand op zodat het als origineel bewaard blijft nog er later iets misgaan.
7. Plak de gegevens, uit je eigen excell bestand met OAT gegevens, in de juiste kolommen. *Van sommige gegevens zijn dubbele kolommen en enkele kolommen moeten herschreven worden zoals bv oppervlakte 0.42.65 wordt 4265. Plak in deze kolom de oppervlakte en middels "vervangen" kan de . vervangen worden door niets. Let op; - het ID nummer, OAT regel nummer en OAT nummer (=perceelsnumme) lopen niet parallel, de toevoeging bis, a, b, of c staat in een aparte kolom. - oppervlakte moet weergegeven zijn als bv 5.04.22, waarbij ha, are en ca gescheiden worden door punten en niet door komma's.*
Sla dit bestand eerst op in Excel-formaat (mocht de import niet helemaal goed gaan, dan kun je altijd terug naar dit bestand, om het te verbeteren).
8. Sla het bestand daarna op als tekst, met tab als scheidingsteken (met Opslaan als ...).
9. Hernoem het bestand daarna in de Windows Verkenner, zodat het de extensie 'TAB' krijgt in plaats van 'TXT'.

- C. Import in Haza:**
- 10.** Ga naar Data / Invoer hulpmiddelen / OAT kadastrale gemeente. Ga naar tabblad Regels.
  - 11.** Kies met de rechtermuisknop voor Import / Records toevoegen, selecteer als formaat het Standaard Data Formaat, selecteer vervolgens als bestandstype Tab Separated Values, zoek het juiste bestand op en klik op Openen. Als het goed is wordt nu je bestand ingelezen.
  - 12.** Controleer op het tabblad Regels of de import het gewenste resultaat heeft opgeleverd. Je ziet alleen de regels van de kadastrale gemeente en sectie waar je op dat moment in zit. Let o.a. op of alle kolommen die gevuld waren zijn meegekomen. Let er daarbij o.a. op of getallen goed zijn geïmporteerd.
- D.** In het eerste scherm van de invoerhulp kun je via de knop Functies kiezen voor Converteren naar Goederen-database. Er worden nu percelen, personen, goederenvermeldingen en persoonsvermeldingen gegenereerd
- E.** Er zal vast nog het nodige opgeschoond moeten worden. Als de naam van een persoon op verschillende manieren is geschreven, komt die persoon bijvoorbeeld meerdere malen voor in de tabel Personen. Je kunt deze echter met de standaardmethode van Haza-21 samenvoegen (Control-S).
-

Kleuren

Op de detailkaart worden alleen de lijnen gekleurd weergegeven, niet de vlakken. De kleuren van de lijnen kunnen worden aangepast via [Weergave] [Tekensymbolen instellen].

Live update

Configuratiebestanden

Als de configuration-bestanden niet van een oude naar een nieuwe computer zijn gekopieerd, kun je ze alsnog kopiëren. Maar dat is niet voldoende. De instellingen worden namelijk alleen geladen na het downloaden van een nieuwe versie via het live update programma. Om dat te forceren moet het bestandje update.log worden gewijzigd. Daar moet de volgende regel uit worden verwijderd:

OK <http://www.xs4all.nl/~telapas/download/haza21v3/schema-0250.zip>
20120903

Een alternatief is het verwijderen van het bestandje update.log - dan wordt heel Haza-21 gedownload.

Namen van straten/gebouwen/sloten etc.

Straten, gebouwen, sloten e.d. kunnen in de loop van de tijd andere namen krijgen. Dit kun je weergeven door die gegevens in een goederenvermelding vast te leggen.

Onderkaart

Afdruk van tekenkaart + onderkaart

Het is niet mogelijk om een kaart te printen zolang er een onderkaart onder zit. Er zijn wel wat mogelijkheden om dit toch voor elkaar te krijgen:

Als het om een klein stukje van de kaart gaat zou je een schermafdruck (PrintScreen) kunnen maken met onderkaart, en die printscreen in een fotobewerkingsprogramma inlezen.

Ook zou je een afbeelding van de tekenkaart kunnen printen en die als bestand opslaan. Die afbeelding lees je dan in in een fotobewerkingsprogramma. Dan lees je ook de ondergrondafbeelding in, die je transparant maakt en vervolgens over de getekende afbeelding plaatst. Even bijwerken qua grootte om hem passend op de tekenkaart te krijgen.

Een andere mogelijkheid is om een ondergrondkaart van bijv. 1:25.000 te gebruiken. De tekenkaart print je rechtstreeks vanuit Haza ook op schaal 1:25.000 en die print je op een sheet. Dat sheet kun je dan over je geprinte tekenkaart leggen en het geheel kopiëren.

Filteren gebruikte onderkaarten

Open de tabel Afbeeldingen

open het SQL-filter (F3)

type: not CONTROLEPUNTEN is null

Ga naar de onderbalk (waar OK en ESC staan), druk op de rechter muisknop en kies 'Criteria opslaan' en geef als naam 'Onderkaarten'.

Als je nu bij [Projectie] een onderkaart wilt zien, druk je op F2 en kies je [Onderkaarten].

Importeren onderkaart

De mogelijkheid bestaat om kaarten te importeren als je Kaart als achtergrond kiest.

De kans dat een DXF iets bruikbaar oplevert is echter niet zo groot. Een tekening in DXF bestaat uit losse lijntjes en dat moeten uiteindelijk polygonen worden.

Als je een NEN-bestand wilt importeren, moet je wel een bestand van het Kadaster nemen en geen grootschalige basiskaart. Daar staan namelijk wel gebouwen op, maar geen kadastrale percelen

Onderkaart plaatsen

Een nieuwe onderkaart komt in het midden van het beeldscherm. Het is dus zaak om vooraf de kaart op het beeldscherm ongeveer op de plaats te zetten waar de onderkaart onder moet komen. De controlepunten op de onderkaart staan ongeveer 10 procent uit de hoeken.

Onderkaart plaatsen mislukt

Als het plaatsen van een onderkaart volledig is mislukt ga dan weer terug via [Projectie] en dan [RD-coördinaten]. De afbeelding van de kaart in de map [Afbeelding] behoudt echter de instellingen voor de tekenkaart. Verwijder in dit geval de afbeelding van de kaart uit de map [Afbeelding]. Lees de kaart opnieuw in in de map [Afbeelding] en daarna kun je de kaart opnieuw als onderkaart inlezen. Je kunt dan weer met een schone lei beginnen.

Zonder onderkaart

Als je de tekenkaart met een onderkaart op het scherm hebt staan en je wilt de tekenkaart zonder onderkaart zien, dan kies je voor [RD-coördinaten].

Percelen

Belendingen

Een manier om de belendingen vast te leggen:

Stel je hebt een transport met 2 belendingen, oost en west. De percelen op de kaart liggen naast elkaar: A B C. Je klikt perceel B aan. Daar voeg je goederenvermeldingen aan toe met de personen als eigenaar en vorige eigenaar. Dan voeg je persoonsvermeldingen toe. 1 persoon met belending W. en 1 persoon met belending O. Alle 4 vermeldingen verwijzen naar de bron met de transportakte. Die kun je bij de eerst ingevulde vermelding met [Insert] toevoegen. Je kunt de bron ook eerst invoeren en favoriet maken, zodat je hem makkelijk bij de vermeldingen kunt toevoegen.

Vervolgens klik je perceel A aan Daar voeg je een goederenvermelding toe met de persoon die belend ten westen zat als eigenaar. Hetzelfde met perceel C waarbij de persoon die belend ten oosten was als eigenaar wordt vermeld, er van uit gaande dat de belenders ook eigenaars waren. Waren het gebruikers of huurders dan wordt het een persoonsvermelding.

De belending van een perceel kan ook een geografische aanduiding zijn: een slootnaam, een weg etc. Ik maak in zo'n geval een goederenvermelding bij de belendende sloot/straat e.d. waarin ik de naam van die aangrenzende sloot invoer en de datum. Zo kun je zien hoe een sloot in de loop van de eeuwen verandert van naam.

Percelen met naam zoeken

Percelen die een naam hebben kun je terugvinden in de tabel [Data] [Veldnaam].

Op de kaart kun je ze terugvinden door voor laag [Ondergrond] te kiezen en dan met [F1] de zoektabel op te vragen. Daar tik je de gewenste naam in. Op de kaart wordt dan het gezochte perceel (tijdelijk) aangegeven met een cirkel.

Perceel omzetten naar gebouw

Conversie van een gebouw naar een perceel gaat in twee stappen.

Bij een perceel kies je eerst als soort Traject, waarna je op de kaart via het context menu kiest [Omzetten naar gebouw].

Printen

Printen naar een pdf-printer

Bij het printen van een kaart naar een pdf-printer, kan het voorkomen dat de kaart niet goed opgeslagen kan worden als .pdf-bestand. Voor de zekerheid kun je dan het beste voor iedere print naar de Adobe Distillerprinter de printer/pagina-instelling uitvoeren.

Een andere optie is om van internet Primopdf als printer te downloaden. Die werkt wel goed.

Printen op groot formaat

Kaarten kunnen op verschillende grote formaten worden geprint. De kaarten worden uitgevoerd in een vector-georiënteerd formaat, dus als je naar een A-4 uitvoert, dan kun je de kaart naar willekeurige grootte oprekken, mits het maar in een vector-georiënteerd tekenprogramma is.

Als je bijv. naar een A-3 printer afdrukt, dan moet je er wel rekening mee houden dat een gewone printer niet 'aflopend' kan printen, dus je zult altijd een witte rand langs je kaart krijgen.

Voor de uitvoer van een kaart naar een heel groot formaat, kun je bijvoorbeeld de lettergrootte in Haza-21 aanpassen op een 1-punts letter. Met de grootte van het lettertype zul je wat moeten experimenteren om een goed resultaat op de uiteindelijk te printen kaart te krijgen.

De grootte van de kaart en de eventuele aanpassingen deed ik in Adobe In-Design. Ik koos in Haza-21 niet voor 'passend schalen' omdat ik de uitvoer dan niet mooi vond. Een drukkerij kan jouw A-4tje ook wel oprekken naar het gewenste formaat.

RD Meetpunten

Op de software download pagina op www.hazadata.com staat een te downloaden zip-file met daarin een kmz-file met alle RD meetpunten voor gebruik in Google Earth.

Rechten

Vastleggen van mogelijke rechten

De volgend soorten rechten kunnen als bezit worden beschouwd:

- Status (hertog van Brabant, heer van Moergestel, heerlijke rechten, bever van een kerk (patronaatsrecht)) .
  - In natura (rogge, garst, hoenderen, olie, miswijn, tienden, werkzaamheden als karrevrachten, wegonderhoud).
  - In geld (let op oude muntsoorten - later hoofdverdeling guldens, stuivers en penningen).
  - Gebruiksrechten (overtocht, gebruik van weg of waterloop, brug etc.).
    - Renten, pachten (in natura) en cijzen (in geld) jaarlijks te betalen op vervaldatum (heiligenfeesten bv) soms op opgegeven plaats.
    - Totstandkoming:
  - Als uitgestelde betaling voor onroerend goed: uitgifte tegen rente hierbij heerlijke cijzen, hertogcijzen, te boete en gewin dus begindatum eeuwige cijzen.
  - Niet losbaar, op zeker moment (Karel V) betaalbaar (aflosbaar) gesteld tijdspachten.
  - Lijfrenten, over bepaalde periode, of tot ze afgelost worden tegen vastgelegd kapitaal.
    - Rechten zijn zoals onroerend goed verhandelbaar, splitsbaar enz., ook als onderpand.
    - Niet betalen geeft opwinning - gerechtelijke beslaglegging en verkoop.
  - Verzamelingen heten bijvoorbeeld cijnsboek, renteboek.
-

Schermsweergave

Via [Weergave], [Instellingen per laag] kun je onder [Informatie] aangeven welke informatie je op de werkbalk vermeld wilt hebben over een perceel.

SFN-bestanden

Als een invoer van een SFN-bestand een onvolkomen beeld op de kaart geeft dan is het probleem niet het soort bestand SFN, maar de inhoud van het betreffende bestand. De kaart kan een bestand betreffen geleverd door GBKN (de grootschalige basiskaart van Nederland). Blijkbaar leveren die een andere selectie dan het Kadaster, want alle perceelsinformatie ontbreekt in dat bestand. Van het Kadaster kun je bestanden krijgen die wel compleet en bevatten wel de percelen.

Je kunt het zelf zien in de SFN-file: records die beginnen met 03MB zijn gebouwen, met 03MG zijn perceelsgrenzen (en die ontbreken dus). Dat ze bij de gemeente dat bestand wel kunnen verwerken tot een volledige kaart, zal mogelijk komen doordat daar een tekenprogramma wordt gebruikt dat losse lijntjes kan tekenen. Haza-21 is een GIS-programma waar geen tekeningen worden opgeslagen, maar de hoekpunten van objecten (percelen, gebouwen, wegen, etc). De kaart die Haza-21 produceert, bestaat dus niet uit lijnstukken, maar uit aaneengesloten polygonen. En die kunnen dus nooit uit een SFN-bestand worden verkregen als daar geen percelen in staan.

Soort gebruik van gebouwen

Als je de kaart laat kleuren naar het soort gebruik, dan geldt dat ook voor de gebouwen, tenzij je de optie aanzet om alle gebouwen dezelfde kleur te geven. De soort gebruik van een gebouw vul je in bij de Goederenvermelding. Op deze manier kan je woonhuizen, bierbrouwerijen, herbergen, boerderijen, etc een eigen kleur geven. Door het in de Goederenvermeldingen op te nemen, gecombineerd met een datum, kun je ook het soort gebruik in de loop der tijd wijzigen.

Teksten op de kaart

Fontgrootte

De fontgrootte van teksten in de kaart, die je kiest bij uitvoer, is de fontgrootte zoals die op de printer uitvoer gebruikt moet worden. Daar namelijk een bepaald font gekozen worden om tekst te kunnen printen en de fontgrootte ligt vast bij de keuze van het font. Hoe groot de letters dan relatief ten opzichte van de getekende percelen lijken is daardoor afhankelijk van de grootte van de te printen kaart. Dat is dus inderdaad proberen en via uitvoer naar het scherm kijken of het resultaat goed oogt. De fonts op het scherm worden niet mee geschaald omdat je anders bij in- of uitzoomen onleesbaar groot of kleine letters krijgt. Het is rustiger als je een vast font hebt tijdens het tekenen, onafhankelijk van de schaal van de kaart.

Probeer daarom niet de weergave op het scherm te vergelijken met de uitvoer op papier, omdat er geen relatie bestaat tussen schermfont en printerfont.

Groeperen

Als meerdere percelen bij elkaar dezelfde perceelsnaam hebben, dan kun je er voor kiezen om de teksten te laten groeperen, zodat de naam maar 1x wordt uitgevoerd. Die keuze kun je maken bij [Instellingen] [Instellingen per laag]. Dit gebeurt alleen als onder [Weergave] de optie [Tekst meeschalen] staat aangevinkt.

Tekst roteren in goederen op de kaart

Om teksten te kunnen roteren in goederen op de kaart (met [Ctrl] [h]) moet je wel een TrueType font gebruiken.

Teksten in perceel verdwenen

Na wijziging van een getekend perceel verdwijnt de tekst van het goed. Je kunt ze weer zichtbaar maken door op [F5] te drukken.

Teksten allemaal verdwenen

Als er helemaal geen teksten meer op de kaart staan, kijk dan eens in de menubalk bij [Weergave] [Teksten gebruiken] of daar wel een turfje voor staat.

Topografie

Anders dan de andere soorten perceel worden percelen in de laag Topografie gekleurd volgens de bij dat perceel individueel gekozen kleur. Die kleur moet je dus kiezen op het detailvenster van dat perceel, waarbij dat veldje Kleur uitsluitend zichtbaar is bij de soort Topografie..

Uitvoer

Kaart naar bitmap

Bij het printen naar een bitmap bestand van een selectie, is het handig om in te zoomen op het scherm; de afbeelding wordt dan beter van resolutie.

Uitvoer kaart

Selectie

Selectie van percelen en gebouwen ten behoeve van de kaart kan door te filteren in de tabellen [Perceel], [Gebouw] en [Goederenvermelding]. Nadat daar de gewenste records zijn gefilterd, kunnen die aan de selectie voor de kaart worden toegevoegd via het Functie-icoontje op de werkbalk (gereedschap). Daarna kun je via [Print kaart] kiezen voor [Selectie].

Lijndikte

Onder [Weergave] [Lijndikte] kun je de dikte van de lijnen veranderen.

Uitvoer rapport

Kadastrale legger

Uit goederenvermeldingen aan een complex worden in versie 3 tijdens de invoer geen goederenvermeldingen gegenereerd voor de samenstellende onderdelen van het complex. Dit is anders dan in versie 2 waar dit wel gebeurde.

In het overzicht Kadastrale Legger worden per artikel de eigenaars-persoonsvermeldingen getoond met de informatie uit de gekoppelde goederenvermelding. Als die goederenvermelding aan een complex is gekoppeld, dan worden de gegevens van het complex getoond en niet die van de samenstellende onderdelen (percelen en gebouwen). Dit is eventueel nog wel in dat rapport als optie toe te voegen.

Uitvoer webpagina

Gebouwen afbeeldingen

Afbeeldingen bij een gebouw kunnen vergroot op het scherm worden weergegeven door er op te klikken. De grootte van dat venster wordt niet bepaald door het aantal kilobytes, maar door het aantal pixels van de afbeelding. Die grootte kun je o.a. in Windows opvragen via de Eigenschappen van de afbeelding.

De maximum weer te geven grootte is 500 pixels hoog x 750 pixels breed. Als de afbeelding kleiner is, wordt die niet vergroot teneinde geen scherpte te verliezen. Als de afbeelding groter is, dan wordt die wel verkleind.

Webpagina's van geselecteerde gebouwen

Als je een webpagina wilt maken van gebouwen van bepaalde personen, dan moet je als eerste de desbetreffende personen favoriet maken. Dan kun je in de tabel [Gebouw/graf/vaartuig] de bijbehorende gebouwen etc. selecteren via het F2-filter [met favoriete personen als betrokkene]. Vervolgens maak je de aldus gefilterde gebouwen favoriet. Het genereren van de webpagina's kun je vervolgens beperken tot de favoriete gebouwen.

Verstekwaarden

Bij het gebruik van verstekwaarden kan het voorkomen dat de verstekwaarden voor de [Datum] en/of de [Plaats] verdwijnen. De oorzaak hiervan is de [Bron] die aan de vermelding is gekoppeld. Als een bron is gekoppeld aan een persoons- of goederenvermelding, dan worden datum en plaats van de bron niet alleen in de persoons- of goederenvermelding opgenomen, maar ook in de Verstekwaarden.

Mogelijke oplossing:

1. In de verstekwaarde geen Bron invullen.
    - 1a. De betreffende bron favoriet maken en bij het invoeren van de goederenvermelding de Bron met F3 ophalen.
    - 1b. De eerste keer de Bron via F1 of F3 invullen en in de volgende vermeldingen die Bron herhalen via Alt+Quote
  2. In de verstekwaarde geen datum en plaats invullen, wel de Bron. Dan worden bij iedere nieuwe vermelding de datum en plaats uit de Bron overgenomen.
    - 2a. De eerste keer de datum en plaats invullen als die afwijkt van die in de Bron. In de volgende vermeldingen kunnen de laatste handmatig ingevoerde datum en plaats met Alt+Quote worden herhaald.
-

VRML

VRML is een prachtige taal om 3D objecten te beschrijven en te bekijken, maar is vooral bedoeld om met 'textures' te werken. Het wordt dan ook in eerste instantie gebruikt om de kaart driedimensionaal te kunnen presenteren, inclusief huisjes met stenen muren, etc. Inmiddels kan je zelfs een 4D kaart genereren. Die vierde dimensie is de tijd. Op de kaart komt dan een tijdbalkje en als je daar met de muis in schuift zie je het dorp of de stad groeien.

Diezelfde VRML is gebruikt om de eerste versie van de geneagrammen te tekenen en daar de tekenalgoritmes mee te testen. Helaas zijn de mogelijkheden om tekst weer te geven wel erg beperkt.

Historische kaarten in 3D

Het Gronings bedrijf Los Digitalos bewerkte een historische kaart uit 1637 van Egbert Haubois tot een driedimensionaal filmpje. De kijker krijgt daardoor het gevoel echt door het 17de eeuws Groningen te kunnen wandelen. Nooit eerder werd zo een historisch kaart tot leven gewekt volgens de reportage van RTV Noord. Er werden prachtige nieuwe pandjes ontdekt.

<http://forum.archieven.org/index.php?topic=18584.0>

Webpagina

Het ligt in de lijn der verwachting dat er een koppeling met Google Earth komt.

De enige coördinaten die nu in de tabellen Gebouw en Perceel zichtbaar zijn te maken, zijn de kolommen Tekstpositie. Daarin staan de RD-coördinaten van de tekst als die tekst handmatig is gepositioneerd.
